

De moeizame weg naar duurzame palmolie

MILIEUBEWEGINGEN luiden al enkele jaren de alarmbel over de kaalslag die in het regenwoud aan de gang is voor de aanleg van oliepalmplantages. „Het is een gigantisch probleem in Indonesië”, zegt Bart Muys van de KU Leuven. „Bij de grote branden en de drooglegging van venen komen enorme hoeveelheden broeikasgassen vrij.” Indonesië is dan ook de op twee na grootste producent van broeikasgassen. Volgens het WWF groeide de oppervlakte palmolieplantages er van 1,1 miljoen hectare in 1991 tot naar schatting 6 miljoen hectare in 2006. Vaak wordt veel meer woud gerooid of platgebrand dan uiteindelijk gebruikt wordt voor de plantages. Buurland Maleisië doet daar niet voor onder. „En ook in Brazilië is de ontbossing een groot probleem, al speelt de soja-teelt daar een belangrijker rol.” In hoeverre de ontbossing in Zuid-Oost-Azië of Brazilië werkelijk aan de oliepalm-aanplant toe te schrijven is, blijkt evenwel moeilijk met cijfers of onderzoek te staven.

Energieleveranciers die bezorgd zijn om hun imago, zoals RWE npower en Essent, hebben initiatieven met palmolie opgeschort. De Nederlandse staatssecretaris voor Milieu, Pieter van Geel, betwijfelde eind vorig jaar zelfs of zeventien miljoen euro overheidssubsidie voor de bouw van palmoliecentrales wel goed besteed waren, onder meer omdat de centrales erg vervuilend bleken te zijn.

Bedrijven die ermee doorgaan, zoals de Belgische palmolieproducent SIPEF (actief in Indonesië en Afrika), beloven op hun websites dat ze alleen in duurzaam geproduceerde palmolie investeren. Maar een onafhankelijk controlesysteem voor de herkomst van de zogenaamd duurzame palmolie is er nog niet.

Producenten, invoerders en verbruikers van palmolie (waaronder SPE) hebben zich samen met beschermingsorganisaties en onderzoeksinstituten verenigd in de Round Table on Sustainable Palm Oil (RSPO) om samen een systeem van zelfcontrole op te stellen. Maar het certificatiesysteem met duurzaamheidscriteria en de bijbehorende controlemechanismen zijn nog steeds niet operationeel. „Bovendien vertegenwoordigt de RSPO nog maar veertig procent van de productie wereldwijd”, bemerkt Matthias Diemer van het WWF.

„**D**E overheid moet dringend optreden om de import tegen te houden van biobrandstoffen die ten koste van regenwoud geteeld zijn. Dat kan met een systeem waarbij bedrijven de herkomst van hun plantaardige olie moeten bewijzen”, vindt Bart Muys. „Nu krijgen ze via groenestroomcertificaten subsidie voor dingen die meer uitstoot veroorzaken dan ze tegengaan.”

„Het zou inderdaad goed zijn als de Vlaamse subsidieregels voor groene stroom werden

verbonden aan criteria over de duurzame herkomst van de palmolie”, vindt ook Thierry Van Craenenbroeck van de Vreg. „Net zoals er voor hout een FSC-certificaat bestaat, dat verwijst naar een duurzame productie. De doelstellingen voor de hernieuwbare energie in Vlaanderen zijn ambitieus. Projecten voor windenergie lopen vaak vertraging op. Meer energie halen uit biomassa is de snelste weg, en veel van die biomassa wordt ingevoerd. Vlaanderen moet op een verantwoorde manier met de groenestroomsubsidies omgaan.”

Maar er komen voorlopig geen maatregelen tegen ‘regenwoudpalmolie’ binnen het kader van de Vlaamse groenestroomcertificaten, laat het kabinet van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Kris Peeters, weten. „We plannen wel een aanpassing om rekening te houden met de mate waarin bij de productie en het transport van bijvoorbeeld palmolie hernieuwbare energie werd gebruikt”, verklaart de woordvoerder van de minister. „Maar om uit te maken of er regenwoud gesneuveld is of niet, vragen we een systeem op Euro-

Vlaanderen wacht op Europese regels

pees niveau. Als ieder land zijn eigen criteria gaat hanteren, krijgen we concurrentievervalsing. En palmolie helemaal uitsluiten willen we niet, want om tegen het jaar 2010 de doelstelling van zes procent groene energie te halen, mogen we niet te veel mogelijkheden onbenut laten. De kwestie is vorige week in de Europese Energieraad aan bod gekomen en we hopen dat via de Europese Milieuraad en de lentetop impulsen komen om de criteria te integreren in de voorstellen die de Europese Commissie tegen het einde van het jaar doet over hernieuwbare energiebronnen.”

De federale regering hanteert voor de accijnsverlagingen voor biodiesel aan de pomp wél milieucriteria over koolstofdioxide-uitstoot en ontbossing. „We verkiezen koolzaadolie uit eigen land of uit de buurlanden, boven palmolie die van ver aangevoerd moet worden”, zegt Laurent Winnock, de woordvoerder van de federale minister van Milieu, Bruno Tobback.

Hoeveel palmolie in Vlaanderen verbruikt wordt, is niet bekend. „Vanaf volgend jaar zullen we die cijfers waarschijnlijk apart gaan registreren”, meldt Thierry Van Craenenbroeck. „Tot nu toe werd het zonder onderscheid bij de biomassa geteld.” Zolang een waterdicht controlesysteem op de herkomst ontbreekt, lijkt de palmolie in ieder geval moeilijk verlost te geraken van zijn beschadigde imago. (kidr)